

ВІДОСОЖАР

Ukrainian Literary Journal

Український ілюстрований літературно-мистецький журнал, ч. 16, літо, 1970, С III А

Дмитро ДОНЦОВ ДУХ НАШИХ ТРАДИЦІЙ

/Уривок з кн."ХРЕСТОМ І МЕЧЕМ"/

Візьмім відношення до сретиків даної збироти. Залежно від форми, які прибирала національна боротьба, - тих, що тепер ми звемо перекинчиками, перевертнями, - тоді звали сретиками/міх іншим, цього слова часто вживав Котляревський в "Енеїді"/.- "Хто вирікся мови батьків?". .кажено нині. "Хто вирікся віри батьків" . . . казали тоді, а в обох випадках йшло про покинення національності. І як хе є інакше ставилися до своїх "сретиків" в XVII чи пр.віці і в віці XIX-м у нас!

Пригадаймо собі недавні факти, як ледве чи не Валенродами, а в кожнім разі великими патріотами і стражданниками за справу нації, робила наша преса Любченка, Бондаренка, певніше Панчика.

/Далі на 2 стор./

Мих. Черешньовський.

Д-р Дм. ДОНЦОВ.
Портрет

КЛЯСИК КИТАЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В часи Танської династії (VII—X століття) в Китай велися жорсткі війни між феодалами, що завдали багато лиха народу. В цей час розквітла і набрала сили поезія Лі Бо, Ван Вея і Ду Фу, творчість яких мала великий вплив на зростання визвольного руху та дальший розвиток китайської національної літератури.

Ду Фу (Цзімей) народився 712 року в повіті Гун, провінції Хенань. Його батько, хоч і походив з сім'ї видатних полководців, поетів і філософів, був простим службовцем. Навчали хлопця вдома. Вже у вісім років він почав складати коротеньких ліричніх вірші, образи яких навіяні чудовими картинами рідної природи. Значний вплив на дальнє формування молодого поета мала подорож по країні у 731—741 роках. Життя в столичних містах імперії Танн-Лоянь і Чаньянь, зустрічі з письменниками Лі Бо, Гао Ші, Чень Цань, — все це позначилося на дальшій творчості Ду Фу. Стати державним службовцем йому не пощастило, він «провалився» на спеціальних екзаменах. Розчарований Ду Фу захворів на туберкульоз і переніс жахливу пропасницю. Шоб якось прожити, він змушений був розважати знати своїми віршами.

Соціальні зрушенння 40-х років VIII ст. спричинились до значних змін у світогляді. Ду Фу. Патротизм і народність стають головними рисами його творів. У віршах «Пісня про бойові колисніці», «Похід за Велику стіну» та інших автор виступив проти розв'язуваних феодалами братовбивчих воєн, що несли страшні страждання народові.

Поет бачив великих кон-
трасті у феодальному су-
спільстві, особливо під час
подорожі з столиці до пові-
тового міста. Ось що вра-
жає його біля панської
брами:

Коли в листопаді 755 року полководець Ань Лушань організував заколот, Ду Фу із сім'єю змушений був переховуватись від жорстоких заколотників, але все ж таки потрапив у полон. Там він написав цикл віршів, в яких оплакує недолю свого народу, але ще словлює віру в краще його майбутнє. Після ліквідації заколоту письменник повернувся у столицю і став придворним службочием. Та через деякий час за виступи

на захист бідних його заси-
лають до повітового міста.
Вірші Ду Фу того періоду
викривають моральний за-
непад дворян, чиновників,
вояччини. В них — співчут-
тя до скривджених земля-
ків. Серед віршів того часу
на особливу увагу заслуго-
вують «Три чиновники» і
«Три прошання»

Країна була в страшному занепаді, феодальні війни розорили народ, сільське господарство залишилося без чоловіків, вдови й діти голодували.

Однак народне горе не вбило у поета віри в краще майбутнє. Ду Фу мріяв про щастя китайців у мирній дріжі:

Щоб вільно в полі
Чоловік трудився,
Щоб, шовк прядучи,
Співала молодиця.

В останні роки свого життя поет залишив державну службу, бо тяжкі хвороби остаточно підірвали його здоров'я. Взимку 770 року Ду Фу помер.

Твори Ду Фу були зразком для наступних поколінь китайських поетів. Вони розкривають правдиві картини життя китайців, виховують благородні почуття патротизму й гуманізму.

О. КРІЛЬ

/Продовження з I-ї стор./

Як цих найбільші промахи - висловлюючись делікатно - називала шляхетними утопіями, і подивімся на іншу традицію в цій справі. Пригадаймо, як Ісаїя Копинський, митрополит Київський в 1640 р. напомниав князя Ярему за те, що, проти волі і наказу матері, покинув свою віру і приступив до іншої: - "Чому ж ваша княжа милість не маєш наслідувати віри своїх предків, в якій ваша княжа милість народився?" Бо не належить забувати, "що отцовська клятва висушається, а материнська викореняється, як письмо мовить" /М.Возник ор. сіт, т.II, стор.179/. Правда, яка ж то інакша думка, яка інша оцінка речей визирає з того упіmnення, яка інакша дума промовляє з тих слів, аніж напр. з соціаліста Микити Шаповалом, божко і приятеля наших галицьких радикалів, який вчив, що не сміє своя нація-збірнота "деспотично заявляти/одиниці/ - ти наш і досконали мусиш лишитися нашим" /М.Шаповал-Соблянський, "Українська Хата", Київ, 1910, кн.7-12/. Правда, як своєрідно праділів великих правнуки погані розуміли слово "свобода" і "деспотизм"! Як своєрідно вони розуміли волю, як "волю кожної громади признаватися до того народу і приступати до тієї спілки, до якої вона сама скоче.."! Як своєрідно вони розуміли "систему примусової національності", яка "є такою ж всесвітньою появою в громадському житті, як і система примусової релігії" /М.Грушевський, "З початків українського соціалістичного руху" М.Драгоманов, "Чудацькі думки"/. До яких дурнин допроваджує отий розум "слабих духом", з яких кий Шов, отий розум, що всякий, мовляв, "деспотизм" гідний осуду - і, скажім, деспотизм діячів Варфоломієвої ночі, і "деспотизм" громади чи матері, які прагнуть, щоб цих дітей виховувалися в мові та у вірі батьків...

Інші погляди винесли з свого інстинкту предки наші, ще не збаламучені "розумом" драманівці. В своїм "Заповіті" пригадував Василь Загоровський /1577/, щоб діти його "кожного близького свого, як самі себе любили, але среси всякої так, як трутини душевної і тілесної пильно береглися". А даліше - "іменем Бога живого в Трійці єдиного і милосердного", закликав цих, аби "не мали ніякої спільноти, ні уживання з такими людьми, які відступивши від пристойних церкви передань, своєвільно тримаються сресей" / М.Возник, ор. сіт, т.II, стор.32/. Так гостро і неприєддано ставилися тоді до справ вірності своїй збріноті. Так безоглядно, "дес потично" - сказали б "свободолюбці" XIX віку - відносилися до "сретиків" /перевертнів, - Ред./ ріжнодумців. Цуралися цих всіма способами...

Ставропігійське братство в 1613 р. залісся "прав свого народу боронити". А "если би котої отсуповати міл, того в мене висти соверенно, яко проклального... і на кождом місці таковим гнущатися, як отсупником і гвалтовником віри і всієї руської/української, - Ред./ Речи Посполитої". Правда, який далекий с той світогляд від світогляду толерантців, вирозуміння й поблажливості до недовірків і "отступників"? Від світогляду тих наших, пожалася Боже, гуманістів, які картали за "некультурність" бідну Оленичу Пчілку або Міхновського за те, що В.Короленка назвав ренегатом... Як мало жили наші предки - якби тепер сказали - - "критичним розумом" і яке сильне жевріло в них, зневажуване модерними євнухами, почуття

прив'язання до свого і ворохости до "отступників".

...Так само відносилися вони, зрештою, не тільки супроти "отступників", "сретиків", але і взагалі до всіх, що виламувалися з-під громадської карності, що нарушували одностайність збріноти. В новітні часи епігони вмираючого XIX віку безнастансно пописуються гаслом - "в єдності сила", але забувають додати: і в карності, в дисципліні, в твердості КАРАЮЧОЇ РУКИ, ЯКА НЕ ЩАДИТЬ І НЕ ПРОЩАЄ...

ВІД РЕД. Що КАРАЮЧОЇ, ми сказали б, ДОНЦОВСЬКОЮ РУКИ - непогана думка... На жаль, вже використали і росіянин, і німці й інші хижі народи. Українці, в основному - дуже мирні, дуже гостинні й дуже лагідно-ласкаві люди, тому цІХНЯ КАРАЮЧА РУКА завжди була лише звичайною "дулею в кишенні". На еміграції, наприклад, вже є сотні тисяч перевертнів, різних рабчиколазів біля чужого корита, але ніхто й не думав цих карати чи хоча б просто зневажати. Ба! Ті перевертні вже навіть видають журнали /на англійському языку/ при українських церквах і громадах. Коли б зібрати всі ці видання /на чужих мовах/, то можна б сплести великий вінок на могилу української політичної еміграції!!

Сьогодні Донцовська караюча рука все не діє. Сам Донцов /йому 87 років/, найвидатніший український публіцист, літературний критик і політичний діяч, доживав свого віку десь в Монреалі, - його минає і куля, і ніж, і отрута, - до голосу Д.Донцова прислухаються і друзі, і вороги... Сучасна Україна найбільше знає про ОУН, про Донцова і про Уласа Самчука... В Пантеоні Української Слави, поруч з іншими найвидатнішими українцями усіх земель і віків, ми збережемо і цих імена!

- о о -

Іван Дніпро

ТИ НЕ КЛІЧ...

Ти не клич мене сином, Гудзоне,
Я не син... Лине гомін і сміх...
Корабель мій пливе. Не потоне
Мое слово у хвилях твоїх.

Ти не клич мене братом, Гудзоне,
Я не брат... Лине гомін і грім...
Мій народ і сміється, і стогне,
Ходить-бродить хахкий бурелім.

Ти не клич, не терзай, не шукай мене,-
Над Дніпром моїм слави снопи...
Якщо ляжу на дно твое каменем,-
Заривають за мною степи.

Чую запах терпкій свшан-зілля,
Бачу лан, у галх Дніпрельстан.
Чухина - чорна ніч божевілля...
Я - не Джан, я - не Ганс, я - Іван!

Не заманий, Гудзоне могутній,
Я - Дніпро, а не блазень і гном...
Корабель мій пливе у майбутнє,
А майбутнє мое над Дніпром!!

1970

КНИЖКИ Івана МАНИЛА: "Січ і відсіч" - ₦ 0.40; "Пеани і кипни" - 0.50; "Грім за зорею" - 0.55; "Байкар" - 0.65; "Україна са ма..." - 0.60; "Постріли з пера" - 0.35; "Ключний сміх" - 0.30; "Запоріжжя сміється" - 0.30. Замовляйте в "ВОЛОСОЖАРІ". - Ред.

ДО 70-РІЧЧЯ ЧАПЛЕНКА

Цього року в березні сповімилось 70 років життя відомому українському лісменникові - романістові, літературознавцеві та критику проф. Василем К. Чапленкові, одночасно минуло й 50-ліття його творчоти праці.

Василь Чапленко народився в с. Миколаївці на Січеславщині, у 1920 р. закінчив Інститут Народної Освіти в Січеславі - Дніпропетровському, де потім відбув чотирічну аспірантуру при Науково - Дослідній Катедрі Українознавства. Від 1932 р. викладав мовознавство в педагогічних інститутах, як керівник катедри, потім був затверджений у званні професора. Був переслідуваний большевицьким режимом, кілька разів заарештований, в тому ж під час процесу Спілки Визволення України, хоча письменник не знав про її існування. Під час війни подався на Захід, працював у Львові редактором видання „Вечірня Година“. Переїхавши до Нью Йорку, проф. Василь Чапленко повністю присвятився літературній, науковій і редакційно - видавничій праці.

Почав писати в 1920-их рр., друкуючи оповідання й повісті в журналах. Особливо відомі його такі повісті, як „Пиворіз“, „Півтора людського“, історичний роман „Чорноморці“, повість для молоді „На узгірі Копетдагу“, для дітей — „Увеселенчички“; написав також декілька п'сс., сатиричну поему „Ісько Гава“ та багато ін. В ділянці літературознавства написав розвідку „Сднєт в українській поезії“, про мову в „Слові о полку Ігоревім“ та ін., в мовознавстві дав збірку статей „Дещо про мову“, „Уводини до мовознавства“ тощо. В ділянці літератури Василь Чапленко був і з пропагатором реалістичного напрямку, характеризованого ним, як „збагачений реалізм“.

Найцінішою працею проф. Василя Чапленка в мовознавстві є його твір „Українська література мова, її виникнення й розвиток“, що вийшло у виданні УТГГ в 1955 р. Автор далі працював над цією темою і, як інформував проф. Я. Рудницький в „Українському Голосі“ з 27 травня, „довів її до найновіших часів; як така, вона зможе з'явитися з нагоди його ювілеїв у цьому, 1970 р.

Проф. Василь Чапленко в час свого 70-річчя виявляє велику творчу активність, виступає також час від часу в пресі як журналіст. Чиганецький загал без сумніву сподівається від цього працьового письменника та першорядного мовознавця нових „Пиворізів“ і „Чорноморців“. **Л. ПОЛТАВА**

Соціяліст П. Феденко "заговорив"...

У "Волосожарі" ч. 11, редактором якого є наш байкар Іван Манило, читаємо таку цидулку, підписану Панасом Феденком:

"Посилаю книжку під заголовком "Влада Скоропадського". Уважно прочитайте, бо вона основана на документах. Ви даремно робите рекламу Скоропадчині й Донцовщині... П. Скоропадський і його син Данило були виконавцями волі німецьких і російських імперіалістів, а Д. Донцов був на службі австрійської пропаганди (в часі ж 2-ї світ. війни був у пропаганді нацистів у Берліні). Це негодяче товариство для Манила, що був у Німеччині як унтерменш - остатарбайтер".

Оце стільки соціяліст П. Феденко видувши із себе соціялістичної гнилі! Треба дякувати Богові, що йх — тих недобитків "соціялістів" можна вже почислити в нашому суспільстві в діяспорі на пальцях однієї руки. Якби цей засліпленець та взяв в руки "Америку" зперед кількох місяців. Там була стаття, спомин ген. Врангеля про Скоропадського, і які враження виніс ген. Врангель і як він розчаровувався, почувши від Гетьмана, що той буде незалежну Українську Державу. І він її збудував, а типи, пороми Феденків, її готову завалили. Проголошуєчи Гетьманство, Гетьман того самого дня перекрив Переяславську угоду й став до битви пільної держави. То не були рабські Універсали, всі, включно до IV-го, федеративні. Тож низькопоклонні "хождії" до Керенського вижебрували кучою автономії! Вистачить прочитати екс-позе по IV Універсалі т. зв. міністра прем'єрів Винниченка, одного з найбільших руїнчиків Української Держави, щоб в тому переконатися, що той універсал, то тільки крок у майбутності до федерації з Росією. Тоді, коли за пок. ген. М. Калустянським декларація гетьмана в листопаді 1918 р. носила патерний характер і нікого до нічого не зобов'язувала. Це не те, що ганебний вапшавський логотип Директорії УНР.

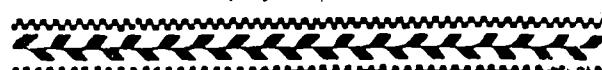
А вже писати про Гетьмана, як виконаєця німець-

ких і російських імперіалістів, то само собою напрошуються питання: чи П. Феденко був притомний, коли таке писав? А чи він знає, що Гетьман, передбачуючи зустріч між Сталіном і Гітлером, вислав сина до Англії, саме в цілі, щоб на тому терені бути інез'язним із тими двома партнериами й діяти для добра України. А чи собі могікан Феденко може та представити, що Гетьманіч Данило впав жертвою московської комуністичної злочинної шайки, бо вона добре зрозуміла, що не Феденко представляють для неї будь-яку небезпеку, а Гетьманіч і Гетьманство, бо біля Гетьманіча стали гуртуватись всі українці в діяспорі сущі. Проте не приходиться багато писати й говорити. А коли Феденко покликався на якісь документи, то його розум, руки й ноги закінчоткі до тих документів, що їх має в посіданні Інститут ім. В. Липинського у Філядельфії, і який являється найбільшим ударом для університету. Ці матеріали ясно вказують, хто був Гетьман Павло Скоропадський і що він зробив для України. Університет може похвалитися хіба руною рідної держави. І замість мовчання Феденко пише дурниці, в якій вже нема кому повірити.

Автор цих рядків не належить до ніяких партій, але якби такий Феденко зрозу-

мів, яку роль відограв д-р Д. Донцов для України, та він не вилівав би нині на нього помій! Коли Донцов простував хребти української молоді (ми можемо не зовсім годитись з тим, що він писав) — він не ламав душ української молоді, українських патріотів. А "батько" Грушевський своєю брошугою "Борітесь, поборете" (Відень, 1921) дав благословення московській комуністів правитись із українськими "куркулями"! Чи це не унікум в історії народів? А потім потягли за ним: Крушельницькі, Бобинські, і не було, здається, ні одної гімназії в Галичині з якої кількох учнів не покинуло б мури рідної школи і не пішли до більшевів. По них всіх загинув цілковито слід. Ось яка то "соціялістична" прислуга була для України.

Український народ настільки вже дозрів, що йому соціялістів непотрібно. В Америці немає соціалізму, а є справедливий лад. За лад справедливий для себе буде боротись український народ, а не за соціалізм, який являється першим кроком до комуни. Хай собі те, планове Феденко й решта могіканів, добре запам'ятують! "На стпоредливий" лад у державі від звироділого соціалізму собі може дозволити тільки той народ, що ще його не зашкітував, але ніколи український і для чесного українського патріота цей термін повинен бросіти, як ганьба — зрада! Г. Ч.

Я. Сокіл.

КИЇВ.

Височить в красі природний,
Впершись у блакитну вись,
Київ - красень, Київ гордий,
Славний нині - і колись.

Води Дніпра омишають
Береги його круті,
Про красу навкіл співають,
Про нові його пти...

Руйнували та палили, -
(Тьмila чорна пелена)...
Зайди - німці й послонти
І північна сарана...

Скільки ж зайд вже плюндрувало
Цю столицю - зелен гай?
Скільки ж іх і пропадало, -
Не врахуєш... не питаї!

Як чатар, стоить і нині
Володимир із хрестом,
Творить славу Україні
У столиці над Дніпром...

1970

ПОМЕР ПОЕТ О. СТЕФАНОВИЧ

В Олден біля Баффало помер
український поет Олекса Стефанович.

ПОМЕРЛА О.ЛЯТУРИНСЬКА
13 червня, 1970, померла
в США на 68 році життя
відома поетеса і скульптор
Оксана ЛЯТУРИНСЬКА.

РОЗБРАТ

/Повість, продовження/

На холодних, лише сірим небом покритих базах, ходять-бродять напівголодні корови й телята. В яслах майже пусто, корови знесилися, стали аж волохаті. Сіно порозтрушували від самої скриди, затоптане ногами. Підбирати нема кому. Молодий Дмитро, син Панасихи, підгрібав сіно, але так неохоче, що тут загрібав, а там затоптував ногами. І знов, мов на зло, щодня дощ і дощ, густі й важкі тумани сивим сумом нависають над селом, від них усе болить і ах у голові гуде. Бригадир Макар Дрівнич чомусь відсиджується дома. Голова колгоспу Степан Городко не міг сам за всім доглянути, в усьому процвітала, мов цвіль, аматорщина, а тут ще й люди розпочали щоночі різати свиней телят, овець, курей... Пили, щили, бенкетували. Різали всі - колгоспники й одноосібники. Як тільки стемніє, так і чути було скрізь крик і рев різаної худоби. Ранком можна було бачити, як собаки і коти тягають кишкі по дворах, гризуясь і б'ючись поміж собою. Люди також переїдалися... М'ясо ховали в лъохах або вішали, добре посоливши, на бантинах. За три дні в кооперативах зникла вся сіль, яка лежала там роками. Місцева лікарня була переповнена хворими людьми, які скаржились на біль у шлунку або в голові. Макар також зарізав свиню, об'ївся м'ясом і часто відсиджується "орлом" за корівником... Читач нам вибачить за цей "загаражений" реалізм.

Яків Куліш сказав Сторожкові, що селяни масово виризають худобу, не думаючи про завтрашній день, не халіючи ні телят, ні поросят. Усе йде під ніж! Нічого не дати радвладі!

- Скотину ріжуть наповал! - підсумував Куліш.

- Хто ріжє?

- Всі ріжуть...

- Хто ж їм дозволив?

- Ніхто не дозволив. Самі собі дозволили, ніби тут безвладдя.

Сторожко скопив велику миску з холодним борщем і за кілька хвилин виїв його до dna.

- А борщ, мабуть, з м'ясцем?... - посміхнувся до нього Куліш.

- Ти не жартуй, а правду говори.

- Я й так не жартую і говорю правду. Ріжуть анахтемські душі аби тільки не здати до колгоспу. Це ж робота куркулів і підкуркульників, які агітують всіх проти нас...

Сторожко й Куліш негайно скликали сільські збори, погрожували селянам різними карими, зокрема казали, що викинуть з колгоспу всіх, хто ріже худобу.

- Якщо так, то негайно розпускайте колгосп! - вигукнув Петро Мельник. - Немає ж бо ні одного чоловіка, який не різав би скотини...

Куліш злісно стиснув кулак:

- Мовчи, підкуркульник! Не сунь свого носа до чужого проса. Ти й сам зарізав телицю, тому й верешши.

- Я, товаришу Куліш, господар над своїм добром: що хочу, те й роблю з ним.

- Бунтар! Завтра поїдеш в район...

Селяни переважно мовчали, бо всі були винні.

Д. Тереник

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Після зборів ще не розходилися, стояли групками, ніби судили самі себе.

- Я зробив провину, бо зарізав аж дві вівці, - озвався Василь Сорока.

- Я також зарізав теля, бо мене жінка примусила: ріх та й ріх... Надійла-остогидла вона мені, захотіла, бачите, свіжо, го м'яса, - говорив Микола Керницький. - Та це ще добре, невелика шкода, а ось Гаврило, мій сусід, так зарізав вісім поросят і свиню, бо всерівно, казав, ми їх більше не побачимо. Я думаю, що він зробив злісно, навмисно і за це ще буде відповідати. Керницький ще говорив мені, що дід Панас купив рябу корову, минув лише один місяць, а вчора вечером він її зарізав, а жовту шкуру повісив, мов пралор, на бантині. Він ще казав, що дуже жаль було відбирати життя в такої корови. Вона аж плакала, дивлячись на старого Панаса! Вона вже три місяці ходила з телям - він її викинув пісам... Ну, що ж тут робити, бідкався дід Панас, корова ж під скринею зламала ногу... Брешеш, кажу, старий собако, ти її зарубав сокиркою. Тут дід поморшився, мов печений гарбуз, і вигукнув: невже ти бачив, падлюко? Ох, нагірішив я, прости Господи! Так сповідає Керницький...

Селяни ще стояли й говорили, перемелювали перемелене, хитренко посміхалися, а над українськими селами шумів потужний північний вітер, понад рікою скрипіли, нагиначись, верби і тополі. Почав сіятися-накрапати дощ. Люди розійшлися. Сільські "божки" Сторожко і Куліш ще пішли в бригаду, де стояли коні. На подвір'ї біля конюшні тупічувало з сім чоловік.

- Хто сьогодні доглядає за кіньми? - запитав Сторожко.

- Семен Луценко...

- А чому вас тут сім? Невже ви всі Луценки? Що ви тут робите?

- Та ось ми тут сіно скидали та й стали перекурити, а час швидко-швидко летьтіть...

Куліш пішов поміж кіньми, подивився, що вони юдять, потім до Луценка:

- Чому тут зібралися люди?

- Сплітайте їх самі, - злобно відповів Луценко. - Так оце завжди... Вечером, як тільки дасмо коням юсти, всякого чорт несе суди. Ви знаєте, тов. Куліш, що люди ніак не можуть відмовитися від своїх коней. Кожний приходить і каже: це мій кінь, а це моя кобила... Треба їм краще підстелити, покласти більше харчів. Усе питання мене: чи я давав їхньому коневі води і все намагаються мені допомагати, а насправді, щоб своїм коням дати більше сіна... Прямо біла! Ви повинні б щось зробити, єби люди не заважали нам працювати.

- Ні-ні, цього більше не буде! Сіна даєте всім однаково, дбайте про всіх

коней, бо вони наші, колгоспні, спільні. Коли ж якийсь кінь захворіє, то дайте Йому вівса і покличте ветеринара.

В корівнику також не все було гаряць. Шранку і щовечора хінки приходили доїти корів. Кожна доїла свою. Бригадири Макареві хінки приносили махорку, папіроси, деято й горілку. Після одержання різних подарунків, Макар, звичайно, крашався за коровами, частіше їх напував, давав більше харчів. Та й сам Макар Дрівнич почав жити на широку ногу, знайшовши своє місце в хитті.

Одна хінка прийшла раніше доїти корову. Вона хотіла попросити Макара покластися більше сіна та корові, а в той час Макара ніде не було. Вона сама поклали корові сіна і сіла та доїти. Тут і Макар прийшов. Дивився, а біля корови сидить рожеволіця Параска. Він підійшов до Параски і швидко засунув руку за пазуху...

- Ти що здурув, Макаре!?

- Та я думав, що ти принесла мені горілку, заховавши на грудях...

- Так, я принесла й горілки, - підморгнула весело Параска. Вона встала, підняла хватух і засміялася:

- Ось де моя горілка... Як нагрію, то довго будеш згадувати...

- Добре, Параско! Але ти вечером прийди доїти корову пізніше, коли вже нікого не буде, - Макар скопив оберемок сіна і поніс корові Параски.

- Так і треба, Макаре! Рука руку мис.

Сходилися й інші хінки-колгоспниці. Підійшли корови, пішли з молоком додому. Макар позакривав двері, пішов до своєї хімнати. Сівши за столом, трохи випив і зачав так сидячи. Снилася Йому Москва, червоні пралори, електричне сяйво на вулицях і чомусь довгі-предовгі черги побіля крамниць. Над Кремлем літали крилаті ведмеди. а Йому здавалося, що то крилаті сталінські соколи бережуть спокій і життя партійних верховодів. Українські Макари Дрівничі спокійно спали, не вільчуючи меча над головою. Їхні Петлюри, Скоропадські, Коновалці або були вже в землі, або ковтали гіркий пил чужини... /Далі буде/

В. БОЛОНКА

ТА СЛОВО ІЖЕВРІС В НАРОДІ ВІКАМИ

Де півніг далека, де ясні ногі,
Де рабство і вігно сувора земля,
Закрились, Пророге, аже змугені огі
І затихла назавжди вже кобза твоя.

Не буде ніколи поет наш співати,
І зірка погасла в останній вже раз...
Лишались кайдани, засталися гррати,
А вогник, Вкрайно, для тебе погас.

Та слово жевріс в народі віками
І силу вдихає у наші серця,
Те слово, як сонце, все світить між нами,
Це клиг наш, якому не буде кінця.

Бо Край наш закутий тебе пам'ятає,
І „Заповіт” нам, як світог горить,
І може наш ворог про те ще не знає
Що кобза вже знову співає, брвнить.

І гас наш, Кобзарю, ми знаєм, настане,
Заграють гармати в полуздній день,
Народ наш нескорений вільний повстане
Під гомін могутніх воскресних пісень.

1 січня 1970

ВІРА ВОРСКАЛО

До Ів. М.

Ти не думай, що я Донна Анна,-
Не заманиш в соловій полон...
Мое серце - співуча троянда
І горить в нім священний вогонь.

І не можу я жити в гаремі,
І суперниць не можу знести.
Твої трепі любовні даремні
І даремні любовні листи,

Бо любов не розділиш на двоє,
А розділиш - вона промине;
Я чекаю тебе, як героя,
Що кохас одни лиш мене...

ІВАН МАНИЛО

До В. В.-ю

Де в бивні б'ють дуби багряні,
Де жити б можна сто століть,
Виходи, подриго, насвітанні
Мене, замріяна, змістить.

Приїду я на Керулені
У місто стишене твое:
І в праці - зморені й надхнені -
Нас Сонце Слави обів'є...

І я тоді, забувши муки
І згадавши юніх весен дим,
Візьму тебе, мов сніп на руки
З колоссям ніжно-золотим...

Я понесу тебедалеко -
З мечем і зорянім пером -
Туди, де чути орай клекіт
Понад Славутичем-Дніпром...

Там ждуть нас лицарі Трасила,
Всесхайнський гром і змаг...
Там наші слізи зникнуть, мила,
Мов сині роси на лягах.

Д-р Юліан М О В Ч А Н

РЕКОРД ЛЮДСЬКОЇ ЖОРСТОКОСТИ

/З нотаток лікаря/

Якщо йдеться про людську жорстокість до тварин, - цей ганебний рекорд повинен заслужено належати деяким канадцям. Докази? - Кожного року на початку весни в Канаді на берегах затоки Св.Лаврентія відбувається вже нібито "традиційне" чи "ритуальне" масове вбивство тюленів - оцих чудесних і потішних морських звірят, які визначаються своєю незвичайною віртуозністю в плаванні. Причина, чому деякі типи в людській подобі вбивають цих - ні для кого не шкідливих - тварин, полягає в тому, що аби захистити тюленів від жорстоких полярних морозів та льодової води, природати нагородили їх теплим і дуже ніжним хутром, яке люблять носити деякі багаті "дами". Ці хутра дорого ціняться/звичайно, ті "дами" або "леді", серед яких не бракує і наших "пань докторових" або "магістрівих", носять ті хутра не так з метою охорони своїх "цінних тіл" від холоду, як з наміром похвалитися перед сусідкою або приятелькою: дивися, мовляв, яке я маю дороге хутро!.. При чому, полягає переважно на молоденців тюленят/тільки на народжених, які мають особливо ніжні й гарні хутра і які й самі є дуже ніжними та забавними звірятками. Але найзловініше те, що вбивства тюленят відбуваються в нечуваножорсткий спосіб...

Без поспіху, бо маленьке тюленя ще не може або не вміє тікати від свого смертельного ворога, по льоду чи по снігу приковується до звірятки, обмотана кожухами та іншим лахміттям, людино-подібна потвора на двох ногах, тримаючи в руках замашний дрючок-дубину. Підійшовши ближче до наміченот хеотви, людина-потвора цілком спокійно, наче йдеться не про живу ніжну істоту, а про "лупання" /за висловом Ів.Френка, якоїсь скелі, з усієї сили б"є тим дрючком по голові тюленяти. Не раз якимсь чудом те тюленя витримує перші удари й тому починає роздираючо-благальним голосом коїчати... Кричить, немов мала дитина... Та це зовсім не турбус людську потвору, яка й далі повільно й розраховано вдаряє своїм закривавленим дрючком по голові безборонної тварини аж поки вона не перестас кричітка, падаючи в калюжу власної крові, на лід. Потім оббрязана кров'ю "людина" витягає великий ніж і тут же на льоду чи на снігу розпаторшує ще гарячого тюленя: здерту шкіру-хутро бере з собою, а решту закривавленого тіла залишає на місці. В такий ось спосіб щороку вбивають тисячі тюленят...

З одного боку, отже, незвичайно ніжна тварина, яка в ходній мірі не с і не може бути будь-якою "завадою" чи "шкодою" для людини, і, з другого, та людина своїм -рубим дрючком безмилосердно б"є по голові ту тварину... Жорстокішої brutальності, мабуть, тяжко уявити!

На папері це тяжко передати, але той, хто бачив такі "сцени" на телевізії /американські телевізії показують їх щороку/ той напевно ніколи не зможе їх забути... Причина вбивання тюленя дрючком, жахує, є та, що, по-перше, вбивання вогнепальною зброяє з "задороге", а, по-друге, вбивство кулею може пошкодити дорогоцінну шкіру, а це дуже негативно відіб'ється на бізнесі або продажі цих шкірок. Але оскільки до канадського уряду напливає все більше протестів з вимогою припинити брутальнє вбивство тюленів, уряд Трудо "змилосердився" і нібито запропонував "мисливцям" застосовувати не дрючки-дубинки, а звичайні ножі. Від цього тюленям, мабуть, не легше. Проте, "мисливці" за довгим доляром не звертають уваги на "милосердну" пропозицію й далі безкарно продовжують своє криваво-жорстоке діло. Далі буде/-00-

НОВІ ВИДАННЯ   "ТАОРМІНА"

В березні 1970 р. у великому французькому вид-ві в Парижі вийшла книжка "Таорміна"/роман/. Автор Теодор ДЕНК/це літ. псевдонім д-ра Богдана Феденка, сина проф. П.ФЕДЕНКА/. Т.Денк-Феденко має 45 р., народився в Празі. Невтомний мандрівник, спеціаліст із сучасної історії; він і журналіст, який вільно володіє десятками мов...

Про зміст і стиль роману "Таорміна" відзначає: "Чи дія відбувається в Парижі, Боні чи в Сайгоні, чи навіть в Італії, зацікавлення не слабне, і хто почне читати, не може покинути книжку, не скінчивши. І дочитавши до кінця, ви будете мати чисту насолоду, яку дас гарний роман".

"Таорміна" - це перший випадок, що український автор увійшов у французьку літературу. Во це роман не переклад, він написаний французькою мовою і скаже взято з французького життя. Б.Феденко також друкується в збірнику "НАШЕ СЛОВО" та ін. українських виданнях.

З літературного архіву

ЛІСТИ Т.ОСЬМАЧКИ ДО ІВ.САНДУЛА

ВЕЛЬМИШАНОВИЙ ДОРОГИЙ ПАНЕ ІВАНЕ ІВАНОВИЧУ! Не подумайте, що "бізнес" став проситися у мене з рук. Ні. "Бізнес" тільки мене більше притис писати Вам, хоч я не знаю точної адреси. А на П.Волинякову адресу не хочу писати, бо він - скотина: каже одно, а робить друге. Він спаскудав мені статтю: поплямив її своїми скороченнями. А я ж уже його просив, а я ж уже йому замілював очі: і що він великий і похожий редакторством на Некрасова і на Фремова! А він, нечиста сила, таки зіпсуває статтю. Та що й надрукував пругого старця на мене, який без усяких доказів бреше в статті, що я і Лободовський позичили в Бокачіо те саме місце. І вийшло, що той літерат такий самий злодій, як і я...

Так ото пишу на удачу. Як одержите, то вітайте справді моїх прихильників, і як буде у Вас час, зайдіть до укр.книгарні і візнайте чи там є моя книжка "Китиці часу". Як нема, то спітайте скільки б вони взяли у автора поимінників на продаж. 30% знижка продавцям. Напишу більше другий раз, коли матиму точну адресу, бо шкода часу і труда. Моя адреса...

Т.ОСЬМАЧКА

ДОРОГИЙ ІВАНЕ ІВАНОВИЧУ!

Посилаю ІЗ книжок. Три було лишні, - я не маю куди їх утрати. Нехай беруть тринацять. Чорт від них не відсажнеться через цю помилку. І, будь ласка, пишіть мені щось за "Китиці часу", які вони на читання? Во я зараз під бойкотом укр.часописів, - і критики мені не доведеться почути людської. Все йде у нашого брата під долар. І коли якася геніальна свиня напише свою рожкання, що буде зватися "РАЙ"/роман В.Барки/- Ред/, то наші туртівники конче її пустять між люди швидше від людських книжок. Во доляр завжди в"яже гуртівників і свиней. Амінь!

Через те не скупітесь на ті вражіння, які одержали від книжки.

Я ще в свиню не обернувся так, як ті, що поїли биків Геліоса і гуртівенські часописи про мене мовчатимуть.

1963 р.

Т.ОСЬМАЧКА

П.С. Гроши не гаючись висилайте, бо я не знаю чи продерхуся далі у цім "городиші". - Т.О.

/Далі буде/

Зліва направо: Леонід Полтава, Діма, Олекса Рань /1962/

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

Черінь Ганна. Вагонетки. Поезії. Чіка - Нью-Йорк, 1969. 72 стор.

Із слів авторки знаємо, що збірка ця написана в вагоні поїзду під час подорожі весною 1969 року. Виходить, що збірка написана протягом 35 годин, з цього в поїзді було витрачено кілька-надцять годин на сон. Отже 50 віршів за кільканадцять годин. Про що тільки авторка в часі подорожі думала, про це негайно писала вірш. І так в думках відвідала свою маму, розмовляла з давніми знайомими, думала про людей, які чекали на неї в Нью-Йорку, про тих, кого залишила дома, думала про вечір, на якому мала читати вірші, написала дитячий віршник. Поетка з темпераменем описує у вступному слові до збірки, яким шаленим темпом писала вірш. Вкінці каже, що їй „щастливо, бо не мусила висиджувати вірш!”. Одразу спадало все, що треба на думку. Почула себе надхненою. Авторка й сама трохи почувається до гріха у відношенні до поезії — і згори заявляє, що „педанти” вирішать, що такими темпами нічого путьного написати не можна. Думаю, що і не треба нічого сінько додавати до такого вирішування „педантів”. Знаємо ще зі школи, що навіть великі поети, чи письменники саме „виношували” свої твори. Вони їх писали може і скоро, але не друкували зразу, ховали передумували, справляли, відкидали, додавали, ще раз передумували, і відкладали і за деякий час до них поверталися. Вже тепер маємо змогу переглядати автографи Шевченка — скільки там спрощень, знаходимо різні варіянти одного і того самого вірша! А вже не згадуємо прозаїків як Коцюбинського, чи Стефаника, а великом іх зробила не кількість, а якість. Від руки пишуть часто на замовлення до газет, чи на якісь нагоди.

І хоч в пресі появилися великі похвали на збірку, всі заявляють признання і захоплюються талановитістю поетки, а ми скажемо — шкода, що поетка поспішила друкувати цю збірку. Гарно, що вона скоро постала, але треба було її „винасити”. Передумати не раз і не два, вигладити, може і рими прийшли б кращі, а не „ковані”: голова — слова, кохання — умирания, поту — ноту. Один рецензент каже, що це збірка повна срібного щебету, а мені шкода, що ця збірка дійсно не стала такою, якою могла б бути, в якій дійсно почувся щебет

поетки. І зауважа другого рецензента, як то він раз мав розмову з П. Тичиною і той йому сказав, що над віршом мусить працювати два тижні, рецензент зробив висновок, що Тичинині вірші писані голововою, а не серцем. Розуміється, що вірші самим серцем ніяк не можна опрацювати і добре написати. Без голови, себто без думки і знання — серце не поможет. У Ганни Черінь некомплікова будова вірша, легкість, грайливість слів, отже над собою треба працювати, а не недбало випускати свою творчість у світ. Тим більше, що Ганна Черінь не початківець. Шкода, напротиву, написала дитячий віршник. Поетка з темпераменем описує у вступному слові до збірки, яким шаленим темпом писала вірш. Вкінці каже, що їй „щастливо, бо не мусила висиджувати вірш!”. Одразу спадало все, що треба на думку. Почула себе надхненою. Авторка й сама трохи почувається до гріха у відношенні до поезії — і згори заявляє, що „педанти” вирішать, що такими темпами нічого путьного написати не можна. Думаю, що і не треба нічого сінько додавати до такого вирішування „педантів”. Знаємо ще зі школи, що навіть великі поети, чи письменники саме „виношували” свої твори. Вони їх писали може і скоро, але не друкували зразу, ховали передумували, справляли, відкидали, додавали, ще раз передумували, і відкладали і за деякий час до них поверталися. Вже тепер маємо змогу переглядати автографи Шевченка — скільки там спрощень, знаходимо різні варіянти одного і того самого вірша! А вже не згадуємо прозаїків як Коцюбинського, чи Стефаника, а великом іх зробила не кількість, а якість. Від руки пишуть часто на замовлення до газет, чи на якісь нагоди.

І хоч в пресі появилися великі похвали на збірку, всі заявляють признання і захоплюються талановитістю поетки, а ми скажемо — шкода, що поетка поспішила друкувати цю збірку. Гарно, що вона скоро постала, але треба було її „винасити”. Передумати не раз і не два, вигладити, може і рими прийшли б кращі, а не „ковані”: голова — слова, кохання — умирания, поту — ноту. Один рецензент каже, що це збірка повна срібного щебету, а мені шкода, що ця збірка дійсно не стала такою, якою могла б бути, в якій дійсно почувся щебет

не завершене, розмервлене. Не можна грatisя з таланом! Його треба берегти і розвивати. Треба призвати, що думки цікаві. Часами видається, що в Ганні Черінь виходили б гарні дитячі вірші, вони наче в малювані були. Про це засвідчує вірш „Як можна спізнатися до школи”.

Чи вірите мені, пані Ганно, що мої слова це повага і признання для Вашого талану? За Вашу творчість мушу з Вами боротися і оборонити її перед нерозважним кроком. Відкрийте широко вікно Вашої кімнати, щоб з неї вийшов весь чад кадила, вдихніть свіже повітря і сідайте за стіл до тяжкої творчої праці. Це Вам порада від сірого, Вам прихильного читача.

Дарія Сіяк

Ів.М-ло.

ХОМА І СТУПА

/Байка/

Хома із Ступою ходив,
Багато бачив різних дів,
І гупав нею всуди й скрізь,
Свиней положаючи й кіз...

О, милій Хомо! Рідна ступа,
Лиш радуючи козолупа,
Дарма в степах широких гупа:
В модерний час, в космічний вік —
Дурний ти, Хомо, чоловік,
Бо хто х із Ступою блука,
На того час й УКНА...

Гудуть комбайни і млини,—
І лізуть в рот самі блини...

Бери х, не гаючись, розрін,
Тікай із Ступою на Сахалін
Або чимдуж котися з нею
Ах на Нову Гвінею:
Там, друзі кажуть, Ховтий Труп —
Для ренегатів мил і люб —
Будус піраміди з Ступ...
Ти станеш, Хомо, там ураз
Дже-папуас і рапколаз...

Ти будеш, зводом там великий,
Немов китайський Чан Кай-шінк!
1970 —оо-

БІЛИЙ ДЕМОН

За вікном зима...
В. СОСЮРА

За вікном зима,

Снігові споруди...

Єдності нема,

Єдності не буде.

Де ти, брате мій,
Мудрий Геракліте?

Білий світ, як змій,
Горем оповитий.

І сніги летять,

Шкірять білі зуби...

Світ старий, мов гадъ,

Іде-летить до згуби...

Десь там у снігах

Мила Україна...

І летить, мов птах,

Біла домовина...

Не на академічному рівні

В альманаху „Північне Сяйво” (Едмонтон, 1969), що його упорядкував Яр Славутич, в замітці від упорядника (стор. 162) читаємо: „Випускаємо „Північне Сяйво” як скромне відзеркалення різноманітного культурного життя українців на канадській землі. Запросили ми також деяких авторів із Сполучених Держав Америки (не зі „стейтів”, як запровадили псуваучі української мови під орудою п. Вовка)...”

Яр Славутич, який викладає в Едмонтонському університеті слов'янські мови і, очевидно, читає українську пресу, мусів би знати, що ского часу на сторінках „Свободи” і інших газет відбулась широка дискусія в справі поправного написання української назви Американської Держави. Крім того, було переведене в формі анкети опитування в цій справі українських філологів, істориків, прайняників, географів і ін., які більшістю голосів із кількох пропонованих назв прийняли назву З’єднані Стейти Америки (ЗСА). В пресовій дискусії згаданий вище інженер Анатоль Вовк виступив з обґрунтованою поважними аргументами статтею, яка, очевидно, мала своє значення у висліді дискусії і опитування. Тепер в більшості українських періодичних видань уживається назва ЗСА. Щождо назви „Сполучені Держави Америки”, то уживася її хіба сам-один проф. Славутич.

У замітці згаданого вище професора зустрічаємо два слова: „скромний” і „культурний”, які стоять в гострій суперечності з його ствердженням про „псуваучі української мови”, отже не тільки п. Вовка, а й численних інших українських інтелектуалів. Таким не-академічним стилем цей професор російської мови ставить під сумнів свої власні кваліфікації. А про „скромність” його може сідчити вміщена в упорядкованому ним же альманаху високожвалебна стаття під назвою „Золотий ювілей Яра Славутича”.

В. Давиденко

Люд глухонімий,
Снігові споруди.
Геракліте мій,
Єдності не буде!

Світ туди й сиди
Крутиться безсилій.
Заміта сліди
Демон снігу білий...

5 лютого, 1970

М. РИЛЬСЬКИЙ о
НАЗУСТРІЧ СОНЦЮ... О. Стефанович.

СОКІЛ

Назустріч сонцю, зорям,
грозам,
У міжпланетній чорноті
Людини переможний розум
Нові прорізує пути.

Во ім'я людства і людини,
Для всіх племен і поколінь
Злітає плем'я соколине
В надсоколину височину.

І це ж вони — брати й сусіди,
Віднині славні на вікі,
Космічні ловлять краєвиди,
Слов "янські наші земляки"

Просто! Не йти праворуч,
Ані ліворуч — ні;
Хай лише вітер поруч,
Вічний сурмаць борні.

Вітер, що хмарі в груди,
В груди, в горби хребта.
Поруч хай вітер буде,
А в далині — мета.

Чорно кругом, чи біло,
Не зупшити рух!
Може зламатись тіло,
Але ніколи дух.

З антології "Слово і зброя"

З ЛИСТИВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДОРОГИЙ РЕДАКТОРЕ Ів.М.! Погоджуся з основним напрямком статті "Втрати дистанції чи кололітературна контрабанда?", яку Ви прислали мені, щоб я прочитав. Уважаю, що не має потреби, щоб вона була підписана групою поетів. Ви є вдумливий автор. І Вашого імені в цьому випадку цілком вистачає. При цій нагоді хочу Вам пригадати, що Ви в одному із чисел "Волосожару" помістили "статтю" п.В.Чапленка, в якій він принижує себе, вживуючи слова з вуличного словника та ще й гоноровито обурюється, що йому посилаю літературу Рідної Української Національної Віри/РУНВІЗму/. Ніколи жадної літератури я до п.В.Чапленка не посылав і ніколи з ним не листувався. Сподіваюся, що може йому літературу РУНВІЗму хтось інший посилає.

3 ПОШАНОВОГО —
Лев СИЛЕНКО/ОРЛИГОРА/

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ПАНЕ І.М.! При цьому посилаю Вам готівкою 12 доллярів, з них 10 д. на ПРЕСФОНД, а 2 д. в рахунок сплати книги Віри ВОРСКЛО "ЛІСТИ БЕЗ АДРЕСИ", яку ласкаво прошу вислати на зазначену адресу. Зі змістом журналу "ВОЛОСОЖАР" цілком солідаризуюся. По силі й змозі пенсіонера буду допомагати журналові. Дуже потьмарилося б небо для вихідців із України та для прихильників Соборної України, коли б яскраве сузір'я "ВОЛОСОЖАРУ" погасло... З ШИРIM ПОВАЖАННЯМ — Л.ПИЛІПЕНКО

х - х - х

"...НА ЕМІГРАЦІЇ ЗАБУДУТЬ, НА УКРАЇНІ НЕ ЗГАДАТЬ"/Ол.Веретенченко/

ПОМЕРЛІ: ТЕО-СИКО/Федір Сидоренко, друкувався в "Новому Шляху"; Олексій ЗАПОРОЖЕЦЬ-ДЕВЛАД, автор повісті "Гарбузовий теріл" та ін.; Іван ДЕСНЯНСЬКИЙ-САЛУН, автор збірки "Шерех історій" та інших поетичних збірок. А.ГАЛАН-ЕВЕНТУАЛЬНИЙ писав дуже прихильні рецензії на твори Запорожця-Девлада, а В.Державин досить позитивно відгукувався про творчість І.Деснянського. З нього замало"яталося" два рядки:

Коли я пас в степу корів,
До них баханням я горів...
—ооо-

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

"Д.Карп'якові" "Криниці", "М."Міліщенкові, В.Тулевітрову, І.Сандулові, О.Третяк, А.Вартовому, Р.Володимирові, Ф.Мелешкові, Ол.Раневі, Н.Щербіні, Ю.Мовчанові, В.Болонці, А.Орлові, Юр.Буряківцеві, С.Котикові, В.Охріменкові, І.Діденкові, Я.Дорошенкові та ін.

Ваші матеріали надрукуюмо. ПРИВІТ! -8-

Безтрепетні і мудрі руки
На струни Всесвіту поклали
Апостол правди і науки,
Що наш Шевченко прокінця!

ЩИРА ПОДЯКА. Як тільки вийшли друком перші числа "Волосожару", наші відсмі часописи: "Свобода", "Наша Мета", "Вільний Світ", "Гомін України", "Батьківщина", "Укр.Голос", "Укр.Думка", "Наша Батьківщина", "Америка", "Народна Воля", "Укр.Народне Слово", "Вільне Слово", "Укр.Слово"/Париж/ та багато інших помістили або безкоштовно, або за невелику суму грошей рекламні повідомлення про "Волосожар". Згадують вони "Волосожар" і в бібліографічних нотатках...
Щиро дякуємо всім!

ДРУЗІ журналу "ВОЛОСОЖАР" вислали на ПРЕСФОНД: В.Б-ка- 17 дол.; Ю.М-н-10 д.; Л.Пилищенко-15 д.; Ів.С-л-12 д.; В.Тулевітров-10 д.; М.Горішний-3 д.; Олена Бунт-3 д. М.Голуб-2 д.; Я.Сокіл - 6 д.; Ів.Халіва - 4 д./пресф.і передпл./; З.Дончук-8 д. Крім того, В.Тулевітров, В.Болонка, Я.Сокіл та ін. присдали нових передплатників... ХТО НАСТУПНИЙ? — ЩИРО ДЯКУЄМО! Але...

Переважна більшість української еміграції ще стоїть остроронь від "Волосожару": цим "політичним доробкевичам" байдуже чи "Волосожар" існує, чи ні... Не дивуємося: в інших очах все не сіє, не палахкотить українське Сонце! "Якщо хочете жити для себе, живіть і для інших" /Луї-Анней СЕНЕКА/

о-о-о

ОГОЛОШЕННЯ: Автолюбителі! Пам'ятайте, що краще робити по 30 миль на годину і прожити 100 років, ніж по 100 миль і прожити 30 років.

ДО УВАГИ КНИГАРІВ
Просимо ласково розрахуватися за "ВОЛОСОЖАР" та КНИЖКИ. Ждемо! З привітом-Ред.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

Ю.БУРЯКІВЕЦЬ: Серця п"янкого тепло /поезії/, "ЕСТАФЕТА" ч. I, 1970, 178 ст.

Р.ВОЛОДИМИР: Височій, життя! /поезії/, 1970/ М.ЛАВРЕНКО: Перхимові пахощі/сміховина/, "MICІЯ УКРАЇНИ", чч. I-2, 1970

"Життя Лазарка з Тормесу/перекл.М.ПАЛІЙ/, "ВІЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ", чч. I-4, 1970

Я.ГНІЗДОВСЬКИЙ: Малюнки, графіка, статті З.Дончук: Утрачений ранок/роман/ "Віра й Наука", ч. 48, 1970, 36 ст.

ФОТОГАЛЕРЕЯ

Наша
адреса:

MR. I. MANYLO,
Cumberland Rd.,
Millville, N. J. 08332, USA